

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
YVESE BOTA
přednesené dne 8. září 2016¹

Věc C-484/15

**Ibrica Zulfikarpašić
proti
Slavenu Gajerovi**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Općinskim sudem u Novom Zagrebu (obvodní soud v Novém Záhřebu, Chorvatsko)]

„Řízení o předběžné otázce — Justiční spolupráce v občanských věcech — Nařízení (ES) č. 805/2004 — Evropský exekuční titul pro nesporné nároky — Akty, o jejichž potvrzení je možné žádat — Exekuční příkaz vydaný notářem na základě veřejné listiny“

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky

1. ².

2. Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Ibricou Zulfikarpašićem, advokátem usazeným v Chorvatsku, a Slavenem Gajerem, který má bydliště rovněž v Chorvatsku, ve věci potvrzení exekučního příkazu vydaného notářem na základě veřejné listiny jako evropského exekučního titulu ve smyslu nařízení č. 805/2004.

3. Općinski sud u Novom Zagrebu (obvodní soud v Novém Záhřebu, Chorvatsko) se v zásadě táže, zda notář, který v souladu s chorvatskou právní úpravou vydal pravomocný a vykonatelný exekuční příkaz založený na veřejné listině, je příslušný pro jeho potvrzení jako evropského exekučního titulu, pokud proti němu nebyly uplatněny námitky, a zda, v případě záporné odpovědi, může vnitrostátní soud takové potvrzení vydat, jestliže se exekuční příkaz týká nesporného nároku.

4. Projednávaná věc dává Soudnímu dvoru příležitost poskytnout užitečné údaje týkající se vymezení pojmů „rozhodnutí“ a „soud“ ve smyslu nařízení č. 805/2004, a to zejména tím, že určí, zda notář, kterému vnitrostátní právo přiznává pravomoc vydávat exekuční příkazy, může být kvalifikován jako „soud“.

5. Vystává však nejprve otázka týkající se přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, jelikož ze znění předkládacího rozhodnutí je patrné, že oba účastníci mají bydliště v Chorvatsku, takže situace by mohla být *prima facie* kvalifikována jako „čistě vnitrostátní“ situace, na kterou se tedy nevztahuje unijní právo.

1 — Původní jazyk: francouzština.

2 — Úř. věst. 2004, L 143, s. 15; Zvl. vyd. 19/07, s. 38.

6. V tomto stanovisku v první řadě uvedu, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je přípustná, ačkoliv spor v původním řízení je veden mezi žalobcem a žalovaným, kteří mají oba bydliště na území Chorvatské republiky. I když potvrzení evropského exekučního titulu na základě nařízení č. 805/2004 má za cíl umožnit uznání a výkon rozhodnutí v jiném členském státě, než je členský stát, ve kterém bylo vydáno, přípustnost žádosti o potvrzení podané k soudu původu není podmíněna tím, že věřitel prokáže přeshraniční povahu sporu.

7. Ve druhé řadě uvedu, že takový exekuční příkaz vydaný notářem na základě veřejné listiny je rozhodnutím ve smyslu čl. 4 bodu 1 nařízení č. 805/2004, a to v rozsahu, v němž notář příslušný pro vydání tohoto příkazu rozhoduje jako soud, což předpokládá, že poskytuje záruky své nezávislosti a nestrannosti a rozhoduje ve vlastní pravomoci rozhodnutím, které jednak bylo nebo mohlo být předmětem sporného řízení před jeho potvrzením jako evropského exekučního titulu, a jednak může být předmětem žaloby podané k soudu. S výhradou ověření, jejichž provedení přísluší předkládajícímu soudu, zejména pokud jde o splnění požadavků nezávislosti a nestrannosti, uvádím, že notář příslušný pro vydání exekučního příkazu splňuje kvalifikaci „soudu“.

8. Z toho ve třetí řadě dovodím, že tento notář, který představuje „původní soud“ ve smyslu čl. 4 bodu 6 a čl. 6 odst. 1 nařízení č. 805/2004, je oprávněn potvrdit jakožto evropský exekuční titul exekuční příkaz, který vydal a potvrdil jeho vykonatelnost v případě, že dlužník neuplatnil námitky.

I – Právní rámec

A – Unijní právo

9. Body 5, 7 a 20 odůvodnění nařízení č. 805/2004 znějí:

„5) [p]ojem ‚nesporné nároky‘ by měl zahrnovat všechny situace, v nichž dlužník prokazatelně nepopírá existenci ani výši peněžního nároku a v nichž má věřitel proti dlužníkovi buď soudní rozhodnutí, nebo vykonatelný dokument, který vyžaduje výslovný souhlas dlužníka, ať už se jedná o soudní smír nebo úřední listinu.

[...]

7) Toto nařízení by se mělo použít pro rozhodnutí, soudní smíry a úřední listiny o nesporných nárocích a pro rozhodnutí vydaná po podání opravných prostředků proti rozhodnutím, soudním smírům a úředním listinám, které byly potvrzeny jako evropský exekuční titul.

[...]

20) Žádost o potvrzení evropského exekučního titulu pro nesporné nároky by měla být nepovinná pro věřitele, který si místo toho může zvolit systém uznávání a výkonu v souladu s nařízením [Rady] (ES) č. 44/2001 [ze dne 22. prosince 2000 o pravomoci a uznávání a výkonu rozsudků v občanských a obchodních věcech³] nebo jinými nástroji Společenství.“

10. Článek 1 nařízení č. 805/2004, nadepsaný „Účel“, stanoví:

„Účelem tohoto nařízení je zavedení evropského exekučního titulu pro nesporné nároky, aby byl stanovením minimálních norem umožněn volný pohyb rozhodnutí, soudních smírů a úředních listin ve všech členských státech, aniž by se v členském státě výkonu musela před uznáním a výkonem konat zprostředkující řízení.“

3 — Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42.

11. Článek 3 tohoto nařízení, nadepsaný „Exekuční tituly, které se potvrzují jako evropský exekuční titul“ v odstavci 1 stanoví:

„Toto nařízení se vztahuje na rozhodnutí, soudní smíry a úřední listiny o nesporných nárocích.

Nárok se považuje za nesporný, pokud:

- a) dlužník s ním výslovně souhlasil tím, že jej uznal, nebo prostřednictvím smíru, který schválil soud nebo který byl uzavřen před soudem v průběhu řízení nebo
- b) dlužník proti němu v průběhu soudního řízení nevznese nikdy žádné námitky v souladu s odpovídajícími procesními předpisy členského státu původu nebo
- c) dlužník se neúčastnil soudního jednání, ve kterém se o tomto nároku jednalo, ani nebyl na takovém soudním jednání zastoupen poté, co nejprve vznesl proti nároku v průběhu soudního řízení námitky, pokud takové jednání znamená podle práva členského státu původu konkludentní souhlas s nárokem nebo skutečnostmi, které tvrdí věřitel nebo
- d) dlužník jej výslovně uznal v úřední listině.“

12. Článek 4 uvedeného nařízení, nadepsaný „Definice“, stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

1. „rozhodnutím“ každé rozhodnutí vydané soudem členského státu bez ohledu na to, je-li označeno jako rozsudek, usnesení, příkaz či nařízení výkonu rozhodnutí, jakož i rozhodnutí o nákladech řízení vydané soudním úředníkem;
  2. „nárokem“ peněžitý nárok na konkrétní částku, která je splatná nebo jejíž datum splatnosti je uvedeno v rozhodnutí, soudním smíru nebo úřední listině;
  3. „úřední listinou“
    - a) dokument, který byl formálně vyhotoven nebo registrován jako úřední listina a jehož ověření
      - i) souvisí s podpisem a obsahem listiny a
      - ii) provedl je orgán veřejné moci či jiný orgán zmocněný pro tento účel členským státem původu,nebo
    - b) ujednání o vyživovací povinnosti uzavřené se správními orgány nebo jimi ověřené;
- [...]
6. „původním soudem“ soud, u kterého se koná řízení v době splnění podmínek stanovených v čl. 3 odst. 1 písm. a), b) nebo c);
  7. ve Švédsku v případě zkráceného řízení o platebním rozkazu (betalningsföreläggande) „soudem“ i švédský vykonávající úřad (kronofogdemyndighet).“

B – Chorvatské právo

13. Ovršni zakon (exekuční zákon)⁴ v článku 31, ve znění platném v době rozhodné z hlediska skutkových okolností původního řízení, stanoví:

„1) Podle tohoto zákona jsou pro účely stanovení pohledávky veřejnou listinou faktura, směnka a šekový protest, případně doprovázený návratovými fakturami, úřední dokument, výpis z účetnictví, ověřená soukromá listina a jakýkoliv dokument, který je podle zvláštní právní úpravy považován za úřední. Za fakturu je považován rovněž výpočet úroků.

2) Veřejná listina je vykonatelná tehdy, pokud je v ní uvedena totožnost věřitele, dlužníka, jakož i předmět, povaha, rozsah a datum splnění peněžitého závazku.

3) Vedle údajů uvedených v odstavci 2 tohoto článku musí faktura vystavená fyzické osobě, která nevykonává registrovanou činnost, obsahovat informaci pro dlužníka, že v případě nesplnění peněžitého závazku, který se stal splatným, může věřitel na základě veřejné listiny podat návrh na provedení exekuce.

[...]“

14. Článek 278 exekučního zákona stanoví, že „[n]otáři rozhodují o návrzích na provedení exekuce založených na veřejné listině v souladu s ustanoveními tohoto zákona.“

15. Ustanovení článku 357 exekučního zákona stanoví, že pro potvrzení rozhodnutí, soudních smírů a úředních listin jako evropských exekučních titulů jsou příslušné „soudy, správní orgány a notáři nebo fyzické nebo právnické osoby spojené s orgány veřejné moci, které jsou oprávněny vystavit vykonatelný stejnopis evropského exekučního titulu pro nesporné nároky vydaný vnitrostátním soudem“.

16. Článek 358 odst. 4 exekučního zákona stanoví, že „[p]okud notář shledá, že nejsou splněny podmínky pro potvrzení [evropského exekučního titulu], postoupí žádost o potvrzení s kopií příslušného spisu nebo dokumentů, o které se jedná, obecnímu soudu, v jehož obvodu má sídlo, aby tento soud o žádosti rozhodl“.

II – Skutkové okolnosti původního řízení a předběžné otázky

17. V návaznosti na uzavření smlouvy o právním zastoupení se Slavenem Gajerem, svým klientem, Ibrica Zulfikarpašić vystavil fakturu, která nebyla uhrazena.

18. Na základě této faktury považované za „veřejnou listinu“ Ibrica Zulfikarpašić dosáhl dne 12. února 2014 pravomocného exekučního příkazu vydaného notářem.

19. Dne 13. listopadu 2014 se Ibrica Zulfikarpašić obrátil na notáře se žádostí o potvrzení tohoto příkazu jako evropského exekučního titulu ve smyslu nařízení č. 805/2004, aby mohl zahájit exekuční řízení umožňující vymožení jeho pohledávky.

20. Notář došel k závěru, že podmínky požadované pro vydání potvrzení nebyly splněny, předložil věc na základě ustanovení čl. 358 odst. 4 exekučního zákona Općinskemu sudu u Novom Zagrebu (obvodní soud v Novém Záhřebu, Chorvatsko). Podle tohoto soudu notář zejména uvedl, že i když čl. 4 bod 7 nařízení č. 805/2004 stanoví, že pojem „soud“ zahrnuje i švédský vykonávající úřad, žádné srovnatelné ustanovení nestaví chorvatský notářský úřad na roveň soudu ve smyslu tohoto nařízení.

⁴ — *Narodne novine*, br. 112/12.

21. Općinski sud u Novom Zagrebu (obvodní soud v Novém Záhřebu, Chorvatsko), který měl pochybnosti o souladu exekučního zákona s nařízením č. 805/2004, se rozhodl řízení přerušit a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Jsou ustanovení [...] exekučního zákona týkající se evropského exekučního titulu v souladu s nařízením [...] č. 805/2004, pokud, konkrétně [...] v Chorvatsku v řízení o vydávání exekučních příkazů na základě veřejné listiny zahrnuje pojem ‚soud‘ i notáře?
- 2) Mohou notáři vydávat potvrzení o evropském exekučním titulu pro pravomocný a vykonatelný exekuční příkaz založený na veřejné listině, pokud vůči uvedenému příkazu nebyly uplatněny námitky, a v případě záporné odpovědi, může soud vydat potvrzení evropského exekučního titulu pro exekuční příkaz založený na veřejné listině vydané notářem, pokud se uvedený příkaz v zásadě týká nesporného nároku, a jaký formulář je třeba v tomto případě použít?“

III – Posouzení

A – K přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

22. Přípustnost žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle mého názoru nemůže být zpochybněna z důvodu, že situace, ve které je žádost o potvrzení jako evropského exekučního titulu podána k soudu nacházejícímu se v členském státě, ve kterém mají věřitel a dlužník bydliště, musí být kvalifikována jako „čistě vnitrostátní“ situace.

23. I když je pravda, že oba účastníci sporu mají bydliště v Chorvatsku, nelze pouze z této okolnosti dovodit, že nařízení č. 805/2004 není v rámci tohoto sporu použitelné.

24. Zprvée působnost nařízení č. 805/2004 není omezena na přeshraniční spory.

25. Na rozdíl od nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu⁵, nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 ze dne 11. července 2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích⁶, či nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 655/2014 ze dne 15. května 2014, kterým se zavádí řízení o evropském příkazu k obstarání účtů k usnadnění vymáhání přeshraničních pohledávek v občanských a obchodních věcech⁷, totiž nařízení č. 805/2004 nestanoví podmínku, že spor musí mít přeshraniční charakter, což zpravidla znamená, že by alespoň jeden účastník řízení měl bydliště nebo obvyklý pobyt v jiném členském státě, než ve kterém má sídlo soud, který řízení vede⁸.

26. Zatímco se uvedenými nařízeními zavádějí nová evropská jednotná řízení uplatnitelná výhradně na přeshraniční spory, které se liší od vnitrostátních řízení, jež se nadále souběžně uplatňují, nařízení č. 805/2004 ve skutečnosti nezavádí jednotný evropský exekuční titul, ale umožňuje vnitrostátním rozhodnutím, opatřeným potvrzením jakožto „evropským pasem“, volný pohyb v evropském justičním prostoru.

5 — Úř. věst. 2006, L 399, s. 1.

6 — Úř. věst. 2007, L 199, s. 1.

7 — Úř. věst. 2014, L 189, s. 59.

8 — Viz čl. 3 odst. 1 nařízení č. 1896/2006 a nařízení č. 861/2007. Nařízení č. 655/2014 definuje přeshraniční případ jako případ, ve kterém je bankovní účet, jenž má být příkazem obstarán, veden v jiném členském státě, než je stát soudu, u něhož byl podán návrh na vydání příkazu k obstarání, nebo v jiném členském státě, než ve kterém má věřitel bydliště (článek 3 odst. 1 tohoto nařízení).

27. Při neexistenci jakékoliv podmínky, že spor musí mít přeshraniční charakter, nic nebrání tomu, aby v rámci sporu mezi dvěma účastníky řízení, kteří mají bydliště nebo obvyklý pobyt v totéž členském státě, byla podána žádost o potvrzení evropského exekučního titulu. Tento předpoklad je implicitně stanoven v čl. 6 odst. 1 písm. d) nařízení č. 805/2004, který podřizuje potvrzení rozhodnutí týkajícího se nesporného nároku ve smyslu čl. 3 odst. 1 bodu b) nebo c) tohoto nařízení podmínce, že rozhodnutí bylo vydáno v členském státě, ve kterém má dlužník bydliště, pokud je spotřebitelem, přičemž se mimo jiné nevyžaduje, aby měl bydliště v jiném členském státě.

28. Projednávaná věc ostatně odpovídá častým situacím, kdy je dlužník vlastníkem nemovitostí v zahraničí nebo majitelem účtu v bankách se sídlem v jiných členských státech. I tehdy, když má dlužník bydliště ve stejném členském státě jako věřitel, může mít věřitel zájem na vydání evropského exekučního titulu, který mu umožní podat návrh na provedení exekuce týkající se majetku, který se nachází v jiných členských státech.

29. Zadruhé přípustnost žádosti o vydání potvrzení evropského exekučního titulu není podmíněna tím, že věřitel prokáže, že v jiném členském státě podal návrh na uznání nebo výkon rozhodnutí, nebo že v jiných členských státech vlastní majetek, na který by mohlo být uplatněno exekuční opatření.

30. I když je cílem nařízení č. 805/2004 umožnit ve všech členských státech uznávání a výkon rozhodnutí, soudních smírů a veřejných listin týkajících se nesporných nároků bez nutnosti zahájit řízení o prohlášení vykonatelnosti, žádné ustanovení tohoto nařízení neukládá věřiteli, aby prokázal, že potvrzení je pro něj užitečné nebo potřebné.

31. V tomto ohledu je třeba uvést, že čl. 6 odst. 1 nařízení č. 805/2004 uvádí, že o potvrzení rozhodnutí o nesporném nároku je možné požádat „časově neomezeně“, což znamená, že věřitel v zásadě může hned při podání návrhu na zahájení řízení připojit ke svému hlavnímu návrhu podpůrný návrh na vydání potvrzení rozhodnutí, které má být vydáno⁹, ale pouze za podmínky, že toto rozhodnutí je bezprostředně vykonatelné v členském státě, ve kterém bylo vydáno¹⁰. Tato žádost o potvrzení není podmíněna tím, že věřitel předloží důkaz o tom, že podal návrh na uznání nebo výkon rozhodnutí v jiném členském státě, nebo že dlužník je vlastníkem majetku nacházejícího se v jiných členských státech, na který by se mohlo uplatnit exekuční opatření. Vyžadováním takových důkazů, které se obtížně získávají, by ostatně byla vážně ohrožena účinnost nařízení č. 805/2004, jehož účelem je usnadnit automatický pohyb exekučních titulů jednotlivých států v evropském justičním prostoru. Kromě toho je vcelku možné, že dlužník, který má bydliště ve stejném členském státě jako jeho věřitel, si v průběhu řízení zajistí platební neschopnost převodem svého majetku do zahraničí, aby unikl postihu.

32. Evropský exekuční titul ve skutečnosti svou povahou zahrnuje, jak již naznačuje jeho název, cizí prvek, jelikož jeho výlučným cílem je umožnit pohyb exekučních titulů z jednoho členského státu do jiných členských států, přičemž slouží jako „evropský justiční pas“, který je možné získat bez nutnosti prokázání, že vnitrostátní titul se bude pohybovat v jiných členských státech. Lze spatřit paralelu s vydáním evropského zatýkacího rozkazu. Je vnitrostátní justiční orgán povinen prokázat, že se vyžádaná osoba nachází v jiném členském státě, aby mohl vystavit platný evropský zatýkací rozkaz? Pokud by tento justiční orgán, který zatýkací rozkaz vystavil, požádal Soudní dvůr o výklad ustanovení

9 — V tomto smyslu viz Praktický průvodce pro uplatňování nařízení o evropském exekučním titulu dostupný na této internetové adrese: <https://e-justice.europa.eu/fileDownload.do?id=b781e814-4cfc-4f49-a008-71f9e2a2cc83>. V této příručce se uvádí, že při žádosti o potvrzení evropského exekučního titulu se nepožaduje prokázání mezinárodního prvku; nepožaduje se ani to, aby jeden z účastníků řízení měl sídlo nebo obvyklý pobyt v zahraničí, ani není nutné prokazovat, že výkon rozhodnutí bude uskutečněn v zahraničí (s. 14).

10 — Pokud jde o podmínku týkající se vykonatelnosti rozhodnutí v členském státě původu, viz čl. 6 odst. 1 písm. a) nařízení č. 805/2004.

rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002¹¹, týkajícího se podmínek vydání uvedeného zatýkacího rozkazu, musel by Soudní dvůr tuto žádost o rozhodnutí o předběžné otázce prohlásit za nepřipustnou z důvodu, že dokud vyžádaná osoba nebude zadržena v jiném členském státě, situace, která vedla ke sporu ve věci samé, jedná se o čistě vnitrostátní situaci¹²?

33. Vzhledem k tomu, že potvrzení evropského exekučního titulu má již vzhledem ke svému účelu skutečný evropský rozměr, žádost o rozhodnutí o předběžné otázce není možné prohlásit za nepřipustnou z důvodu, že skutkové okolnosti původního řízení nespádají do působnosti nařízení č. 805/2004. Kromě toho není účelné odůvodňovat přípustnost žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce judikaturou založenou na rozsudku ze dne 18. října 1990, Dzodzi¹³, podle kterého má Soudní dvůr pravomoc rozhodovat o předběžné otázce týkající se výkladu ustanovení unijního práva v konkrétním případě, kdy vnitrostátní právo členského státu odkazuje na obsah tohoto ustanovení za účelem stanovení pravidel použitelných na situaci, která je čistě vnitřní záležitostí tohoto státu¹⁴. Exekuční zákon ostatně neodkazuje na obsah nařízení č. 805/2004 pro účely stanovení norem použitelných na čistě vnitrostátní situace v Chorvatské republice, ale omezuje se na vymezení orgánů oprávněných potvrzovat rozhodnutí, soudní smíry a úřední listiny jako evropský exekuční titul pro nesporné nároky.

34. Z toho vyplývá, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce nelze prohlásit za nepřipustnou z důvodu, že o výkonu příkazu dotčeného ve věci v původním řízení nebylo předtím požádáno v jiném členském státě, než je členský stát, ve kterém byl podán návrh na potvrzení evropského exekučního titulu.

35. Podotýkám, že podle ustálené judikatury se na otázky týkající se unijního práva vztahuje domněnka relevance a Soudní dvůr může odmítnout rozhodnout o předběžné otázce pouze tehdy, je-li zjevné, že požadovaný výklad nebo posouzení unijní normy nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také pokud Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny¹⁵. V projednávané věci však ani z předkládacího rozhodnutí, ani z vyjádření dotýčných osob není zjevné, že řízení ve věci samé je vykonstruované a umělé a že předběžná otázka je ryze hypotetická.

36. Z výše uvedeného vyplývá, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je přípustná.

37. Nyní se budu zabývat předběžnými otázkami.

B – K první otázce

38. Podstatou první otázky vnitrostátního soudu je, zda jsou ustanovení exekučního zákona, kterými se notářům přiznává pravomoc potvrzovat jimi vydávané exekuční příkazy založené na veřejné listině jako evropský exekuční titul, pokud vůči němu dlužník nevznesl námitky, slučitelná s nařízením č. 805/2004.

11 — Rámcové rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (Úř. věst. 2002, L 190, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 34).

12 — Ve fázi vydání evropského zatýkacího rozkazu spíše vyvstává otázka týkající se existence sporu v původním řízení.

13 — C-297/88 a C-197/89, EU:C:1990:360.

14 — Body 36 a 37 tohoto rozsudku.

15 — V tomto smyslu viz zejména rozsudek ze dne 16. června 2016, Saint Louis Sucre (C-96/15, EU:C:2016:450, bod 34 a citovaná judikatura).

39. I když Soudní dvůr v souladu se svou ustálenou judikaturou nemůže v rámci řízení o předběžné otázce rozhodovat ani o otázkách, které spadají do vnitrostátního práva členských států, ani o slučitelnosti vnitrostátních předpisů s unijním právem, může poskytnout výklad unijního práva, který vnitrostátnímu soudu umožní rozhodnout spor, který mu byl předložen¹⁶.

40. V projednávané věci se vnitrostátní soud v podstatě táže, zda takový exekuční titul, jako je exekuční příkaz vydaný notářem na základě veřejné listiny podle exekučního zákona, představuje rozhodnutí týkající se nesporného nároku, které může být potvrzeno jako evropský exekuční titul.

41. Za účelem odpovědi na tuto otázku je třeba bez dalšího uvést, že čl. 3 odst. 1 nařízení č. 805/2004 stanoví tři kategorie „exekučních titulů“, na které se vztahuje postup potvrzování. Podle tohoto ustanovení se nařízení uplatňuje na „rozhodnutí, soudní smíry a úřední listiny o nesporných nárocích“.

42. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce tedy vybízí ke zkoumání, zda exekuční příkaz vydaný notářem na základě exekučního zákona, spadá či nespadá do některé ze tří kategorií exekučních titulů, které mohou být potvrzeny.

43. Kvalifikace exekučního příkazu jako soudního smíru může být bez dalšího vyloučena, protože příkaz jednostranně vydaný notářem pouze na základě faktury vystavené věřitelem a považované za „veřejnou listinu“, zjevně nemá charakter smlouvy, jejíž obsah závisí na vůli smluvních stran.

44. Zbývá tedy zkoumat, zda je tento příkaz možné považovat za veřejnou listinu nebo rozhodnutí o nesporném nároku.

1. Ke kvalifikaci jako veřejné listiny o nesporném nároku

45. Článek 4 odst. 3 nařízení č. 805/2004 obsahuje přesnou definici veřejné listiny, která přebírá definici vymezenou Soudním dvorem v rozsudku ze dne 17. června 1999, *Unibank*¹⁷, pro výklad článku 50 Bruselské úmluvy¹⁸, jež naopak vycházela z Jenardovy-Möllerovy zprávy o Úmluvě o soudní příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech podepsané v Luganu dne 16. září 1988¹⁹. Podle této definice je dokument veřejnou listinou, pokud jsou splněny tři požadavky. Zaprvé pravost dokumentu musí být stanovena orgánem veřejné moci; zadruhé se tato pravost musí týkat nejen podpisu, ale i obsahu dokumentu a zatřetí musí být dokument sám o sobě vykonatelný ve státě, ve kterém byl vydán. I když posledně uvedená podmínka není v čl. 4 bodě 3 nařízení č. 805/2004 výslovně uvedena, vyplývá z čl. 25 odst. 1 tohoto nařízení, který stanoví, že aby veřejná listina mohla být potvrzena jako evropský exekuční titul, musí být „vykonatelná v jednom členském státě“.

46. Vzhledem k tomu, že úlohou notáře je právě potvrzovat pravost aktů, které obdrží, exekuční příkaz, který vydá, by mohl *prima facie* splňovat definici úřední listiny jako dokumentu, který byl „formálně vyhotoven nebo registrován“.

47. Nicméně čl. 3 odst. 1 nařízení č. 805/2004 vyžaduje, aby se veřejná listina, stejně jako rozhodnutí nebo soudní smír, týkala nesporného nároku, a v písmeni d) tohoto ustanovení se uvádí, že nárok se považuje za nesporný, pokud ho dlužník výslovně uznal v úřední listině. Jinými slovy, úřední listinou o nesporném nároku ve smyslu uvedeného ustanovení je listina, ve které dlužník nárok výslovně uznal.

16 — Viz rozsudek ze dne 12. července 2012, *Giovanardi a další* (C-79/11, EU:C:2012:448, bod 36 a citovaná judikatura).

17 — C-260/97, EU:C:1999:312.

18 — Úmluva ze dne 27. září 1968 o příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 1972, L 299, s. 32), ve znění následných úmluv týkajících se přistoupení nových členských států k této úmluvě (dále jen „Bruselská úmluva“).

19 — Úř. věst. 1990, C 189, s. 57.

48. Exekuční příkaz vydaný notářem pouze na základě faktury vystavené věřitelem bez toho, aby byl dlužník vyzván k vyjádření svého uznání, zjevně uvedený požadavek nesplňuje.

49. Tento příkaz tedy nelze považovat za úřední listinu o nesporném nároku. Zbývá tedy určit, zda jej lze považovat za „rozhodnutí“ ve smyslu nařízení č. 805/2004.

2. Ke kvalifikaci rozhodnutí o nesporném nároku

50. Článek 4 odst. 1 nařízení č. 805/2004 definuje pojem „rozhodnutí“ jako „každé rozhodnutí vydané soudem členského státu bez ohledu na to, je-li označeno jako usnesení, příkaz, rozhodnutí nebo příkaz k nařízení výkonu, včetně rozhodnutí o nákladech řízení vydaného soudním úředníkem“.

51. Nařízení č. 805/2004 však neposkytuje obecnou definici pojmu „soud členského státu“, takže přísluší judikatuře, aby jej zpřesnila za účelem určení, zda je možné notáře, kterému vnitrostátní právo přiznává pravomoc vydávat exekuční příkazy, považovat za soud ve smyslu tohoto nařízení.

52. Podle chorvatské vlády může být notář v rámci řízení o vydání exekučního příkazu založeného na veřejné listině považován za soud.

53. Uvedená vláda v tomto smyslu tvrdí, že i když se v článku 4 nařízení č. 805/2004 výslovně neuvádí, že v Chorvatsku výraz „soud“ zahrnuje i jiné orgány, například notáře, toto nařízení bylo přijato a následně dvakrát změněno a doplněno ještě před přistoupením Chorvatské republiky k Evropské unii, takže zvláštnosti chorvatské právní úpravy nemohly být zohledněny.

54. Uvedená vláda dále podotýká, že v Chorvatsku bylo přijato rozhodnutí o rozdělení odpovědnosti v oblasti exekuce mezi soudy a notáře, přičemž notářům byla přiznána výlučná pravomoc pro vymáhání nároků na základě veřejných listin.

55. Podle chorvatské vlády pojem „soud“ ve smyslu nařízení č. 805/2004 nutně neznamená, že osoby a orgány, které řízení uskutečňují, musí být formálně součástí státního soudnictví. Podle jejího názoru stačí, aby měl dotčený orgán nezávislou a nestrannou povahu a aby se jeho organizace a činnost řídila předem stanovenými pravidly. Notáři ostatně splňují kritéria, která stanovil Soudní dvůr v rozsudku ze dne 17. září 1997, Dorsch Consult²⁰, při definování pojmu „soud“ ve smyslu článku 267 SFEU.

56. Chorvatská vláda dodává, že notáři požívají důvěry veřejnosti a jejich funkce jsou velmi podrobně upraveny právními předpisy, a zejména Zákonem o javnom bilježništvu (notářský zákon)²¹, který zaručuje jejich profesionalitu a vážnost a odpovědnost při výkonu pravomocí, které jim jsou svěřeny.

57. Uvedená vláda se nadto domnívá, že chorvatská právní úprava je odůvodněná vzhledem k cíli nařízení č. 805/2004, kterým je zjednodušit postup vzájemného uznávání rozhodnutí a současně se vyhnout nevýhodám spojeným s postupem získání rozhodnutí o vykonatelnosti.

58. Chorvatská vláda konečně zdůrazňuje, že postup vydávání exekučního příkazu notářem zajišťuje ochranu základních práv dlužníka, jelikož notář může vydat exekuční příkaz pouze tehdy, pokud je návrh na provedení exekuce podle jeho názoru přípustný a důvodný, exekuční příkaz se doručuje dlužníkovi podle obecných pravidel o doručování procesních písemností, jako je například návrh na zahájení řízení; dlužník má možnost uplatnit námitky, přičemž o této možnosti i o podmínkách a lhůtě pro podání tohoto opravného prostředku je řádně uvědomen a notář může opatřit exekuční příkaz doložkou vykonatelnosti pouze v případě, pokud nebyly uplatněny námitky a uplynula lhůta osmi dnů.

20 — C-54/96, EU:C:1997:413.

21 — *Narodne novine*, br. 78/93, 29/94, 162/98, 16/07 a 75/09

59. Evropská komise zastává opačný názor.

60. Podle ní by měl výklad pojmu „soud“ ve smyslu nařízení č. 805/2004 odpovídat výkladu tohoto pojmu ve smyslu nařízení č. 44/2001, jelikož obě tato nařízení spadají do oblasti justiční spolupráce v občanských věcech a stanoví pravidla, která se navzájem doplňují.

61. I když Komise připouští, že notáři mohou vést „kvazisoudní“ řízení a přijímat rozhodnutí podobná soudním rozhodnutím, zastává názor, že tato rozhodnutí není možné označovat za rozhodnutí „soudu“ ve smyslu nařízení č. 805/2004, neboť pro to, aby mohla být považována za taková rozhodnutí, musí splňovat aspoň minimální procesní standardy stanovené v tomto nařízení, které mají zajistit plné respektování práva na spravedlivý proces.

62. Komise dodává, že pokud je záměrem normotvůrce Unie považovat rozhodnutí příslušných orgánů za rovnocenná rozhodnutím vydaným soudy členských států, výslovně to uvádí v příslušném právním nástroji, jak ukazuje například čl. 4 bod 7 nařízení č. 805/2004, který stanoví, že ve Švédsku se „soudem“ rozumí i švédský vykonávající úřad ve zkráceném řízení o platebním rozkazu. Pokud by tedy exekuční příkazy notářů měly být postaveny na roveň soudním rozhodnutím, předpokládalo by to změnu nařízení č. 805/2004.

63. Pro rozhodnutí mezi oběma protichůdnými názory, které proti sobě staví chorvatskou vládu a Komisi, je třeba jednak se blíže zabývat obsahem definice pojmů „rozhodnutí“ a „soud“ v nástrojích sekundárního práva týkajících se justiční spolupráce v občanských věcech, a jednak poznatky vyplývajícími z judikatury. Teprve po provedení této dvojí analýzy navrhu Soudnímu dvoru řešení.

a) Definice pojmů „rozhodnutí“ a „soud“ v nástrojích sekundárního práva týkajících se justiční spolupráce v občanských věcech

64. Normotvůrce Unie, stejně jako v nařízení č. 44/2001 a poté v nařízení (EU) č. 1215/2012²², které ho nahradilo, převzal do nařízení č. 805/2004 definici pojmu „rozhodnutí“ uvedenou v Bruselské úmluvě.

65. Z analýzy unijních právních nástrojů týkajících se justiční spolupráce v občanských věcech je patrný jednotný přístup k pojmu rozhodnutí²³, který je definován *funkčně*, na základě soudní povahy původce aktu. Rozhodnutím je tak každý akt orgánu, který má postavení soudu.

66. Tato jednotná definice však ve skutečnosti zastírá značnou rozmanitost, jelikož normotvůrce Unie formuloval značně odlišné definice neoddělitelného pojmu „soud“ který je podle všeho vykládán velmi rozdílně. V této souvislosti jsem toho názoru, že je možné identifikovat tři hlavní směry, které odpovídají třem odlišným pojetím uvedeného pojmu.

22 — Nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 12. prosince 2012 o pravomoci a uznávání a výkonu rozsudků v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2012, L 351, s. 1).

23 — Viz vedle článku 32 nařízení č. 44/2001 a čl. 2 písm. a) nařízení 1215/2012, čl. 2 odst. 1 bod 1 nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností (Úř. věst. 2009, L 7, s. 1) a čl. 4 bod 8 nařízení č. 655/2014.

67. První směr se vyznačuje tím, že některé orgány jsou v konkrétních případech *postaveny na roveň* soudům. Tento směr se projevuje v článku 4 nařízení č. 805/2004, který, aniž definuje pojem „soud“, ve svém bodě 7 uvádí, že ve Švédsku ve zkráceném exekučním řízení pojem „soud“ zahrnuje švédský vykonávající orgán. Do tohoto směru spadá i článek 3 nařízení č. 1215/2012, který stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení zahrnuje pojem ‚soud‘ tyto orgány v rozsahu, ve kterém jsou příslušné v záležitostech spadajících do oblasti působnosti tohoto nařízení:

- a) v Maďarsku je tímto orgánem v případě zkráceného řízení o platebním rozkazu (fizetési meghagyásos eljárás) notář (közjegyző);
- b) ve Švédsku je tímto orgánem v případě zkráceného řízení o platebním rozkazu (betalningsföreläggande) a pomoci (handräkning) vykonávající úřad (Kronofogdemyndighet).“

68. Je zajímavé, že podle uvedeného ustanovení se maďarským notářům v řízení o platebních rozkazech výslovně přiznává postavení soudu. Dále bude patrné, jaké důsledky vyplývají z toho, že se postavení soudu přiznává výhradně maďarským notářům.

69. Druhým směrem, který je patrný v unijních právních předpisech, je směr *rozředění* pojmu „soud“ ve výrazu „příslušný orgán“. Tento směr se projevuje zejména v čl. 2 bodě 1 nařízení (ES) č. 2201/2003²⁴, který definuje pojem „soud“ jako „všechny orgány členských států příslušné k rozhodování ve věcech spadajících do oblasti působnosti tohoto nařízení“ a v čl. 2 bodě 2 uvedeného nařízení, který definuje pojem „soudce“ jako „soudce nebo úředník s pravomocemi rovnocennými soudcovským ve věcech spadajících do oblasti působnosti nařízení [č. 2201/2003]“. Do této kategorie patří i čl. 5 bod 3 nařízení č. 1896/2006, který definuje „soud“ jako „jakýkoli orgán v členském státě, který je příslušný k řízení o evropském platebním rozkazu nebo k jakýmkoli jiným souvisejícím záležitostem“.

70. Uvedený směr se odráží v Úmluvě o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech podepsané v Luganu dne 30. října 2007²⁵, jejíž uzavření bylo jménem Společenství schváleno rozhodnutím Rady 2009/430/ES ze dne 27. listopadu 2008²⁶, když článek 62 této úmluvy stanoví, že se pojmem „soud“ „rozumí jakýkoli orgán, kterému stát vázaný [uvedenou] úmluvou přiznává příslušnost ve věcech spadajících do oblasti působnosti této úmluvy“.

71. Třetím směrem, který se projevuje v novějších unijních právních předpisech, je postup *definování* pojmu „soud“ na základě závěrů vyplývajících z judikatury. Tento zajímavý vývoj se projevil zejména v čl. 2 odst. 2 prvním pododstavci nařízení č. 4/2009²⁷, který stanoví, že pojem „soud“ zahrnuje i správní orgány členských států mající pravomoci ve věcech vyživovacích povinností, jestliže tyto orgány nabízejí záruky nestrannosti a právo všech stran být vyslechnuty, a jestliže jejich rozhodnutí vydaná podle práva členského státu, ve kterém mají sídlo:

- mohou být napadena před soudním orgánem nebo přezkoumána soudním orgánem a
- mají stejnou platnost a účinnost jako rozhodnutí soudního orgánu v téže záležitosti.

24 — Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (Úř. věst. 2003, L 338, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 243).

25 — Dále jen „Luganská úmluva“.

26 — Úř. věst. 2009, L 147, s. 1.

27 — V bodě 12 odůvodnění tohoto nařízení se uvádí, že „[v]zhledem k různým způsobům úpravy otázek týkajících se vyživovacích povinností v členských státech by se toto nařízení mělo vztahovat jak na soudní rozhodnutí, tak na rozhodnutí správních orgánů za předpokladu, že tyto orgány poskytují zejména záruky nestrannosti a práva stran být vyslechnuty. Proto by měly tyto orgány uplatňovat všechna pravidla tohoto nařízení“.

72. Článek 3 odst. 2 první pododstavec nařízení (EU) č. 650/2012²⁸ náleží do stejného proudu, když definuje soud jako „veškeré soudní orgány a všechny ostatní orgány a právní odborníky s pravomocí v dědických věcech, kteří vykonávají soudní funkce nebo jednají na základě zmocnění soudním orgánem nebo pod dohledem soudního orgánu“, jestliže tyto ostatní orgány a právní odborníci a jejich rozhodnutí splňují stejné podmínky, jako jsou podmínky použitelné na správní orgány a rozhodnutí jimi vydávána na základě čl. 2 odst. 2 bodu 1 nařízení č. 4/2009.

73. Na základě této analýzy se jeví, že pojem „soud“ je poznamenán nekontrolovaným rozšiřováním definic, které se patrně nahromadily časem, přičemž mezi nimi nebyla prakticky žádná soudržnost. Zatímco některé právní nástroje, které obsahují taxativní výčet správních orgánů považovaných za soudy, by mohly vybízet k restriktivnímu výkladu tohoto pojmu, u jiných nástrojů je pojetí tohoto pojmu naopak široké, či dokonce velmi pružné, jelikož tento pojem zahrnuje jakýkoliv příslušný orgán ve smyslu vnitrostátního práva, zatímco jiné nástroje zavádějí definici, která se pojmově přibližuje, jak ještě bude patrné, k definici vymezené judikaturou Soudního dvora.

b) Vymezení pojmů „rozhodnutí“ a „soud“ v judikatuře Soudního dvora

74. Otázky položené vnitrostátním soudem se nacházejí na průniku dvou směrů judikatury.

75. První směr se týká pojmu „rozhodnutí“ v oblasti justiční spolupráce v občanských a obchodních věcech.

76. Tento směr judikatury má svůj základ ve výkladu článku 25 Bruselské úmluvy, který stejně jako článek 4 nařízení 805/2004 vymezuje pojem „rozhodnutí“ jako každé rozhodnutí vydané soudem členského státu, a to bez ohledu na jeho označení.

77. Soudní dvůr již v minulosti konstatoval, že se pojem „rozsudek“ definovaný v článku 25 této úmluvy, jehož výklad Soudním dvorem se v zásadě vztahuje i na příslušné ustanovení nařízení č. 44/2001, týká výhradně „soudních rozhodnutí skutečně vydaných soudem smluvního státu“²⁹, přičemž, s odkazem na zprávu J. Jenarda k Úmluvě ze dne 27. září 1968 o příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech³⁰, stanovení výše nákladů řízení soudním úředníkem se považuje za „rozsudek“, protože soudní úředník jedná jako orgán soudu, který rozhodoval ve věci samé, a v případě sporu rozhodne o nákladech řízení soudní orgán v pravém smyslu slova³¹.

78. Soudní dvůr z této definice dovodil, že aby akt mohl být považován za „rozsudek“ ve smyslu Bruselské úmluvy, „musí být vydán soudním orgánem smluvního státu, který rozhoduje ve vlastní pravomoci o sporu mezi účastníky řízení“³².

79. Vedle *funkčního* kritéria, které bylo výslovně stanoveno v článku 25 Bruselské úmluvy, Soudní dvůr postupně vymezil další dvě kritéria – jedno *procesní* a jedno *hmotněprávní* povahy.

80. *Procesním* kritériem je, aby v řízení, jež předcházelo přijetí rozhodnutí, byla respektována práva na obhajobu³³. Soudní dvůr však konstatoval, že aby se na rozhodnutí mohl uplatnit systém uznávání a výkonu rozhodnutí stanovený Bruselskou úmluvou, postačí, aby před podáním žádosti o jeho uznání a výkon v jiném členském státě než ve státě původu bylo nebo mohlo být v tomto státě původu

28 — Nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 4. července 2012 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení (Úř. věst. 2012, L 201, s. 107).

29 — Rozsudek ze dne 2. června 1994, Solo Kleinmotoren (C-414/92, EU:C:1994:221, bod 15).

30 — Úř. věst. 1979, C 59, s. 1, zejména s. 42 *in fine*.

31 — Rozsudek ze dne 2. června 1994, Solo Kleinmotoren (C-414/92, EU:C:1994:221, bod 16).

32 — Viz rozsudek ze dne 2. června 1994, Solo Kleinmotoren (C-414/92, EU:C:1994:221, bod 17).

33 — Viz rozsudek ze dne 21. května 1980, Denilauler (125/79, EU:C:1980:13, bod 13). V souvislosti s nařízením č. 44/2001 viz rozsudek ze dne 17. listopadu 2011, Hypoteční banka (C-327/10, EU:C:2011:745, bod 48).

předmětem sporného řízení za různě vymezených podmínek³⁴. Soudní dvůr tak jako „rozsudek“ kvalifikoval usnesení o stanovení částky přijaté na konci první nesporné fáze řízení, které však může být předmětem kontradiktorních diskusí předtím, než dojde k jeho uznání nebo výkonu³⁵, platební rozkaz, proti kterému může dlužník podat námitky, čímž se dané řízení změní na řádné sporné řízení³⁶, nebo rozsudek vydaný pro zmeškání v občanském soudním řízení, které je zpravidla založeno na zásadě kontradiktornosti³⁷.

81. *Hmotněprávní* kritérium předpokládá, že orgán, který je původcem aktu, musí plnit určitou úlohu při vypracování tohoto aktu. Jak jsem již uvedl, akt musí být vydán soudním orgánem, který rozhoduje ve „vlastní pravomoci sporné věci“³⁸ což podle Soudního dvora vylučuje soudní smír, který má zejména smluvní charakter v tom smyslu, že jeho obsah závisí na vůli účastníků řízení³⁹.

82. Pojem „rozsudek“ ve smyslu Bruselské úmluvy v konečném důsledku znamená zásah soudního orgánu, který disponuje volným uvážením a rozhoduje při respektování práva na obhajobu.

83. Judikatura týkající se Bruselské úmluvy a nařízení č. 44/2001 však neposkytuje prakticky žádné upřesnění obsahu pojmu „soudní orgán“. Pro účely jeho vymezení je proto nutné vycházet z judikatury, která touto otázkou zabývá z hlediska článku 267 SFEU.

84. Druhý směr judikatury souvisí s pojmem „soud“ ve smyslu článku 267 SFEU.

85. Aniž by bylo nutné podrobně objasňovat všechny detaily kazuistické judikatury, která není zcela prostá „pokusů a omylů“⁴⁰, omezím se pouze na připomenutí, že pro posouzení, zda má vnitrostátní orgán postavení soudního orgánu, uplatňuje Soudní dvůr, který upustil od vypracování obecné a abstraktní definice tohoto pojmu, metodu identifikace založenou na zohlednění souboru souhlasných nepřímých důkazů, jako je zřízení tohoto orgánu zákonem, jeho trvalý charakter, závazný charakter jeho jurisdikce, kontradiktorní povaha řízení, použití právních předpisů orgánem, stejně jako jeho nezávislost.

86. Soudní dvůr například připustil, že správní orgán, který rozhoduje v určitém sporu, a plní tak funkci soudního orgánu, může být považován za soudní orgán oprávněný podat žádost o rozhodnutí o předběžné otázce⁴¹. Soudní dvůr v souladu se svou ustálenou judikaturou, podle které posouzení, zda má orgán povahu soudního orgánu, představuje otázku, která spadá výlučně do unijního práva, uvedl, že skutečnost, že předkládající orgán je ve vnitrostátním právu považován za správní orgán, není sama o sobě pro účely tohoto posouzení rozhodující⁴².

34 — Viz rozsudek ze dne 21. května 1980, Denilauler (125/79, EU:C:1980:13, bod 13).

35 — Viz rozsudek ze dne 14. října 2004, Mærsk Olie & Gas (C-39/02, EU:C:2004:615, body 50 až 52).

36 — Viz rozsudek ze dne 13. července 1995, Hengst Import (C 474/93, EU:C:1995:243, body 14 a 15).

37 — Viz rozsudek ze dne 2. dubna 2009, Gambazzi (C-394/07, EU:C:2009:219, body 23 až 25).

38 — Vedle rozsudku ze dne 2. června 1994, Solo Kleinmotoren (C-414/92, EU:C:1994:221, bod 17), viz též rozsudek ze dne 14. října 2004, Mærsk Olie & Gas (C-39/02, EU:C:2004:615, bod 45).

39 — Viz rozsudek ze dne 2. června 1994, Solo Kleinmotoren (C-414/92, EU:C:1994:221, bod 18). Je však nutné uvést, že rozsudek ze dne 2. dubna 2009, Gambazzi (C-394/07, EU:C:2009:219), který za „rozsudek“ uznal anglický rozsudek pro zmeškání („default judgment“), byl považován za rozhodnutí, které způsobilo zásadní změnu v judikatuře Soudního dvora, jelikož anglický soud v takovém řízení podle všeho nevykonává soudní moc (zejména viz Cuniberti, G.: La reconnaissance en France des jugements par défaut anglais – À propos de l'affaire Gambazzi-Stolzenberg. In: *Revue critique de droit international privé*, č. 4, 2009, s. 685, body 33 a 34).

40 — Viz Barav, A.: Tâtonnement préjudiciel – La notion de juridiction en droit communautaire, *Études sur le renvoi préjudiciel dans le droit de l'Union européenne*. Bruyant, Brusel, 2011, s. 37.

41 — Viz, pokud jde o Vergabeüberwachungsausschuß des Bundes (Spolkový výbor pro dohled nad zadáváním veřejných zakázek, Německo), rozsudek ze dne 17. září 1997, Dorsch Consult (C-54/96, EU:C:1997:413, body 37 a 38), a pokud jde o Tribunal Català de Contractes del Sector Públic (Katalánský soud pro veřejné zakázky, Španělsko), novější rozsudek ze dne 6. října 2015, Consorci Sanitari del Maresme (C-203/14, EU:C:2015:664, body 17 až 27).

42 — Viz rozsudek ze dne 6. října 2015, Consorci Sanitari del Maresme (C-203/14, EU:C:2015:664, bod 17).

c) Můj návrh odpovědi na předběžnou otázku

87. Z právního kontextu, který jsem právě vymezil, vcelku přirozeně vyplývají tři řešení, jak definovat pojem „soud“ ve smyslu nařízení č. 805/2004.

88. První spočívá v použití restriktivního výkladu pojmu „soud“, který se omezuje na justiční orgány v pravém smyslu slova, a vylučuje tak takové orgány, které nejsou systémově propojeny s justičním systémem příslušného členského státu, a to až na výjimky výslovně stanovené normotvůrcem Unie.

89. Druhým je naopak extenzivní výklad, který pod pojem „soud“ zahrnuje každý orgán příslušný podle vnitrostátního práva členského státu.

90. Třetí řešení, které bych označil za „kompromisní“, spočívá v zohlednění charakteristických rysů soudu, které jsou uvedeny v tradiční judikatuře Soudního dvora vykládající článek 267 SFEU, a ve výsledném připuštění, že chorvatští notáři mohou být za určitých podmínek považováni za „soud“ ve smyslu nařízení č. 805/2004.

91. První z těchto tří řešení podle mého názoru přichází v úvahu nejméně.

92. I když je stanovisko Komise zastávané v jejích písemných i ústních vyjádřeních do určité míry nejednoznačné, patrně upřednostňuje toto řešení, jelikož tento orgán zastává názor – aniž však analyzoval podmínky, za kterých se chorvatští notáři účastní řízení – že rozhodnutí, která vydávají, by mohla být považována za „soudní rozhodnutí“ ve smyslu nařízení č. 805/2004 pouze tehdy, pokud by došlo ke změně uvedeného nařízení, aby toto postavení na roveň stanovilo.

93. Hlavním důvodem uplatněným na podporu tohoto prvního řešení je, že pokud by normotvůrce Unie hodlal postavit některý orgán na roveň soudu, výslovně by to uvedl v dotyčném právním aktu. V nařízení č. 805/2004 přitom nejsou uvedeni chorvatští notáři, ačkoliv v čl. 4 bodě 7 tohoto nařízení je uveden švédský vykonávající úřad v případě zkráceného řízení o platebních rozkazech, zatímco článek 3 nařízení č. 1215/2012 staví výslovně na roveň soudům, vedle uvedeného švédského vykonávajícího orgánu, i maďarské notáře jednající ve zkráceném řízení o platebních rozkazech.

94. Tento úzký výklad by nadto mohl nalézt dodatečnou oporu i ve srovnání s článkem 62 Luganské úmluvy, neboť skutečnost, že nařízení č. 805/2004 a nařízení č. 1215/2012 neobsahují obdobné ustanovení, které by pod pojem „soud“ zahrnovalo všechny příslušné orgány, nasvědčuje tomu, že nebylo záměrem normotvůrce Unie, aby pojem „soud“ byl v těchto dvou nařízeních chápán v ryze funkčním smyslu.

95. Ačkoliv se takový striktní výklad *prima facie* jeví jako výklad založený na přesvědčivém argumentu vycházejícím ze znění článku 4 nařízení č. 805/2004, ostatní argumenty – které jsou průkaznější – podporují širší výklad.

96. V první řadě existuje i jiný způsob, jak vykládat ustanovení čl. 4 bodu 7 nařízení č. 805/2004 a článek 3 nařízení č. 1215/2012. Skutečnost, že normotvůrce Unie stanovil, že některé správní orgány je třeba považovat za „soudy“, totiž ještě neznamená, že na základě tradičních kritérií stanovených v judikatuře není možné považovat za soudy i jiné orgány. Je sice pravda, že na základě „určení práva“ není možné automaticky považovat za soud ve smyslu nařízení č. 805/2004 jiný orgán než švédský vykonávající úřad, nicméně žádné ustanovení tohoto nařízení nebrání uznání tohoto orgánu za „soud“, pokud se prokáže, že podle tradiční judikatury Soudního dvora má jeho charakteristické rysy.

97. Ve druhé řadě by taková míra určitosti při vymezování pojmu „soud“ byla svým přísným přístupem velmi novátorská, protože by neodpovídala judikatuře Soudního dvora, která tím, že pojmu „soud“ v rámci takového nástroje justiční spolupráce, jako je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, dává autonomní obsah, přiznala správním orgánům se soudními pravomocemi postavení „soudu“ ve smyslu článku 267 SFEU.

98. Ve třetí řadě by tato nová míra určitosti znamenala popření autonomního charakteru pojmu „soud“ v unijním právu, neboť k tomu, aby byl určitý orgán považován za „soud“, by stačilo, aby ho členský stát původu začlenil, byť jen formálně, do své vnitrostátní soudní soustavy.

99. Ve čtvrté řadě není podle mne takový striktní výklad slučitelný se zásadou vzájemného uznávání, ze které vychází systematika nařízení č. 805/2004. Tato zásada umožňuje, aby se s rozhodnutím, které bylo vydáno v členském státě původu a potvrzeno soudem tohoto členského státu jako evropský exekuční titul, zacházelo pro účely jeho výkonu tak, jako by bylo vydáno v členském státě, ve kterém je požadován jeho výkon. V logice systému založeného na vzájemném uznávání by každý orgán, který určitý akt označí za rozhodnutí vykonatelné v členském státě původu, měl být považován za „soud“, jehož rozhodnutím by měl být umožněn volný pohyb v ostatních členských státech.

100. Restriktivní řešení musí být odmítnuto, a to z těchto čtyř důvodů.

101. Dovedeno do extrému, logika vzájemného uznávání by mohla odůvodnit přijetí opačného, nejširšího řešení, u kterého by došlo ke splnutí pojmů „soud“ a „příslušný orgán“. Takové řešení by umožnilo, aby byl chorvatský notář považován za „soud“ ve smyslu nařízení č. 805/2004, a to již jen z pouhého důvodu, že mu exekuční zákon přiznává pravomoc vydávat exekuční příkazy a potvrzovat je jako evropské exekuční tituly.

102. Nedomnívám se však, že toto řešení je správné.

103. Toto řešení není v souladu se samotným zněním článku 4 nařízení č. 805/2004, který, na rozdíl od čl. 2 bodu 1 nařízení č. 2201/2003, čl. 5 bodu 3 nařízení č. 1896/2006 a článku 62 Luganské úmluvy nezakotvuje zobecnění – či dokonce zjednodušení – pojmu „soud“.

104. Nadto, pokud by výraz „soud“ zahrnoval každý příslušný orgán, pak nespátřuji důvod, proč by normotvůrce Unie výslovně postavil švédský vykonávající úřad na roveň soudu.

105. Proto navrhuji kompromisní řešení, které ve skutečnosti spočívá v převzetí identifikační metody, kterou Soudní dvůr použil při vymezení pojmu „soud“ ve smyslu článku 267 SFEU, a to s přihlédnutím k systematice a účelu nařízení č. 805/2004, jehož některá ustanovení podle mne kladou důraz na dodržování procesních záruk.

106. Je tedy třeba konstatovat, že pokud jde o rozhodnutí, vymezení „nároku, který se považuje za nesporný“, v článku 3 tohoto nařízení předpokládá, že bude přihlédnuto k chování dlužníka v průběhu *soudního řízení*⁴³. Toto ustanovení podle mého názoru předpokládá existenci řízení, které respektuje právo dlužníka být vyslechnut a jeho právo uplatnit námitky proti návrhu věřitele.

107. Nadto nařízení č. 805/2004 podmiňuje potvrzení rozhodnutí o nesporném nároku vydané v členském státě dodržáním minimálních procesních pravidel, jejichž cílem je zajistit, aby byl dlužník včas a způsobem, který mu umožní připravit si obranu, informován jednak o soudním řízení, které je proti němu vedeno, a o podmínkách jeho aktivní účasti v řízení, pokud chce popřít dotčený nárok,

43 — Viz čl. 3 odst. 1 písm. a) až c) uvedeného nařízení. Kurziva provedena autorem stanoviska.

a jednak o důsledcích své neúčasti. Vzhledem k rizikům vyplývajícím ze zavedení domněnky nezpochybnění nároku vycházející z nečinnosti dlužníka v průběhu soudního řízení představuje dodržení minimálních procesních záruk jeden ze základních požadavků, jehož splnění musí takový „soud“ zajistit.

108. V konečném důsledku by měl být pojem „soud“ ve smyslu nařízení č. 805/2004 vykládán tak, že se vztahuje na každý orgán, který poskytuje záruky nezávislosti a nestrannosti, rozhoduje ve vlastní pravomoci rozhodnutím, které jednak bylo nebo může být předmětem kontradiktorních diskusí předtím, než bude nastolena otázka týkající se jeho potvrzení jako evropského exekučního titulu, a jednak může být napadeno opravným prostředkem podaným k soudnímu orgánu.

109. Tato funkční definice pojmu „soud“ podle mého názoru odpovídá tradičnímu pojetí tohoto pojmu a zároveň umožňuje zohlednit současný trend spočívající ve větším využívání institutu mimosoudního řešení některých – zejména hromadných – sporů s cílem ulehčit soudním orgánům.

110. Především se domnívám, že pokud chorvatští notáři vydávající exekuční příkazy, skutečně vykonávají činnost soudní povahy, a to navzdory skutečnosti, že příslušné řízení je zkrácené a podobá se řízení o platebním rozkazu.

111. Chorvatská vláda v tomto ohledu poskytla ve svém písemném vyjádření zajímavé informace týkající se záruk, které má dlužník v rámci exekučního řízení před notářem. Podle této vlády notář vydá exekuční příkaz teprve tehdy, až sám posoudí přípustnost a opodstatněnost návrhu. Kromě toho musí žalovanému doručit příkaz podle pravidel, která odpůrci zaručí možnost popřít nárok uplatněný vůči němu, přičemž uvede možnost podat námitky k soudu, jakož i lhůtu pro jejich podání. Podle chorvatské vlády notář může teprve po uplynutí lhůty osmi dnů po uplynutí lhůty pro podání námitek opatřit exekuční příkaz doložkou vykonatelnosti.

112. Chorvatská vláda při jednání poskytla doplňující údaje a uvedla, že notářský zákon a etický kodex notářů zaručuje nezávislost a nestrannost notáře ve vztahu k navrhovateli při výkonu jeho zvláštních funkcí týkajících se vydávání exekučních příkazů založených na veřejných listinách. Podle této vlády notář zdaleka není jen registrační kancelář, ale zkoumá žádost a posuzuje její přípustnost a opodstatněnost.

113. Podle údajů poskytnutých chorvatskou vládou je tedy notář patrně při výkonu své zvláštní činnosti týkající se vydávání exekučních příkazů v postavení třetí osoby, která nemá nic do činění s dotčenými zájmy a nedochází u něj ke střetu zájmů, který by mohl vzniknout při výkonu jeho jiných činností.

114. S výhradou ověření, jejichž provedení přísluší vnitrostátnímu soudu, se tedy jeví, že nejedná-li notář jako veřejný úředník, ale jako orgán pověřený vydáváním exekučních příkazů, chová se jako nezávislý a nestranný orgán.

115. Za těchto podmínek jsem toho názoru, že exekuční příkaz vydaný notářem je možné kvalifikovat jako „rozhodnutí“ ve smyslu čl. 4 bodu 1 nařízení č. 805/2004. Zbývá určit, zda notář může také potvrdit toto rozhodnutí jako evropský exekuční titul.

C – Ke druhé otázce

116. Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda notář, který vydal na základě veřejné listiny exekuční příkaz, který se stal vykonatelným vzhledem k tomu, že dlužník neuplatnil námitky, je oprávněn potvrdit tento exekuční příkaz jako evropský exekuční titul.

117. Z článku 6 odst. 1 nařízení č. 805/2004 vyplývá, že žádost o potvrzení evropského exekučního titulu musí být podána původnímu soudu, který je definován v čl. 4 bodě 6 tohoto nařízení jako „soud, u kterého se koná řízení v době splnění podmínek stanovených v čl. 3 odst. 1 písm. a), b) nebo c)“, tedy soud, který o věci jedná v době, kdy byly splněny podmínky umožňující předpokládat nespornou povahu nároku.

118. V systému stanoveném exekučním zákonem je tedy notář tím, kdo má být považován za „původní soud“, pokud dlužník nepodal námitky proti exekučnímu příkazu a tento příkaz se stal vykonatelným.

119. Skutečnost, že potvrzení rozhodnutí jako evropského exekučního titulu považoval Soudní dvůr v rozsudku ze dne 16. června 2016, *Pebros Servizi* (C-511/14, EU:C:2016:448), za akt soudní povahy, nebrání tomu, aby toto potvrzení mohl provést notář, pokud splňuje všechny podmínky pro to, aby mohl být považován za „soud“ ve smyslu nařízení č. 805/2004.

IV – Závěry

120. S ohledem na výše uvedené úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr zodpověděl otázky položené Opčinskim sudem u Novom Zagrebu (obvodní soud v Novém Záhřebu, Chorvatsko) takto:

- 1) Pojem „rozhodnutí“ ve smyslu čl. 4 bodu 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky, musí být vykládán v tom smyslu, že takový exekuční titul, jako je exekuční příkaz vydaný notářem na základě veřejné listiny, představuje „rozhodnutí“ ve smyslu čl. 4 bodu 1 nařízení č. 805/2004, a to za předpokladu, že notář příslušný pro vydání tohoto příkazu jedná při plnění této zvláštní funkce jako soud, což předpokládá, že poskytuje záruky nezávislosti a nestrannosti a rozhoduje ve vlastní pravomoci rozhodnutím, které jednak bylo nebo může být předmětem kontradiktorních diskusí před jeho potvrzením jako evropského exekučního titulu, a jednak může být napadeno opravným prostředkem podaným k soudnímu orgánu. Předkládajícímu soudu přísluší ověřit, zda notář splňuje všechny tyto podmínky, zejména podmínky nezávislosti a nestrannosti.
- 2) Článek 6 odst. 1 nařízení č. 805/2004 musí být vykládán v tom smyslu, že notář, který splňuje podmínky stanovené pro to, aby mohl být považován za „soud“, představuje „původní soud“ ve smyslu jeho čl. 4 bodu 6 a čl. 6 odst. 1 tohoto nařízení, a je tedy oprávněn potvrdit jako evropský exekuční titul takový exekuční příkaz, který vydal a potvrdil jeho vykonatelnost v případě, že dlužník nepodal námitky.